R

ACH - 9A39

PERPUSTAKAAN UNIVERSITI MALAYA

INVC. nms 5/2/01

PENYELIAAN PENDIDIKAN AGAMA DI JABATAN PENDIDIKAN SABAH.

Haidon bin Sitam @ Haidon Hadi Sapiri

Kertas Projek Yang Dikemukakan Kepada Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya Sebagai Memenuhi Sebahagian daripada Keperluan Untuk Ijazah Sarjana Pendidikan

1998

Perpustakaan Universiti Malaya

A510142768

ok

FAKULTI PENDIDIKAN
UNIVERSITI MALAYA

Pengakuan Keaslian Penulisan

Nama Calon: HAIDON BIN SITAM @ HAIDON HADI SAPIRI

Tajuk Kertas Projek: PENYELIAAN PENDIDIKAN AGAMA DI JABATAN PENDIDIKAN SABAH.

Saya sahkan bahawa segala bahan yang terkandung dalam Kertas Projek ini adalah hasil usaha saya sendiri. Sekira terdapatnya hasil kerja orang lain atau pihak lain sama ada diterbitkan atau tidak (seperti buku, artikel, kertas kerja, atau bahan dalam bentuk yang lain seperti rakaman audio dan video, penerbitan elektronik atau internet) yang telah digunakan, saya telah pun merakamkan pengiktirafan terhadap sumbangan mereka melalui konvensyen akademik yang bersesuaian. Saya juga mengakui bahawa bahan yang terkandung dalam Kertas Projek ini belum lagi diterbitkan atau diserahkan untuk program atau ijazah lain di mana-mana universiti.

Tandatangan: .... Tarikh: 30/4/98

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mendokumentasikan perkembangan sistem penyeliaan pendidikan Agama di Negeri Sabah, dari segi pengujudan dan pengoperasian Sistem Penyeliaan. Ia juga bertujuan untuk melihat perkembangan sistem itu dari segi fungsi dan amalan penyeliaan para penyelia Pendidikan Agama yang bertugas.

Data diperolehi melalui soalselidik, temuramah dan maklumat dari dokumen yang ada di Jabatan. Responden terdiri dari sebelas orang penyelia Pendidikan Agama yang sedang berkhidmat, dua orang bekas penyelia dan tiga orang Ketua Penolong Pengarah Pendidikan Islam yang pernah bertugas di Jabatan Pendidikan Negeri Sabah.

Hasil dari analisis dokumen dan temubual yang dibuat, penyeliaan bermula dengan wujudnya Unit Pendidikan Islam di Jabatan Pendidikan Negeri Sabah pada 1 Januari 1978. Ia berfungsi di bawah pengelolaan Ibu Pejabat, bermula di bawah Unit Bahasa, kemudiannya dipindahkan ke Bahagian Latihan dan Kurikulum. Bermula pada tahun 1990, pentadbiran dan penyeliaan Pendidikan Agama diuruskan oleh satu unit baru, apabila Bahagian Pendidikan Islam (BPI) ditubuhkan di Jabatan Pendidikan Sabah. Jawatan Penyelia Pendidikan Agama di Pejabat Pendidikan Bahagian hanya diwujudkan pada tahun-tahun lapan puluhan, bermula pada 1981 hingga 1988.

Dari segi fungsinya, Penyelia Pendidikan Agama, kini terletak di bawah Sektor Pengurusan Pendidikan Islam dan Moral, lebih berperanan sebagai pengurus pendidikan Islam yang bertanggungjawab menyelia perjalanan/pelaksanaan pendidikan Islam, dan bertindak sebagai Nazir. Di mana pencerapan dijalankan, ianya biasa dibuat berdasarkan rancangan pengajaran yang dibuat berasaskan objektif pengajaran yang ditentukan oleh SPPIM.

Kesimpulannya, Organisasi Penyeliaan Pendidikan Agama lebih mirip kepada organisasi pengurusan pendidikan Agama, dan penyeliaan pengajaran yang dijalankan lebih mirip kepada fungsi naziran.

Supervision Of Religious Education In The Sabah State Education Department

ABSTRACT

The purpose of the study was to document the establishment and development of Islamic Religious Education supervisory system in Sabah. It also looked at the development of the functions and practices of the Islamic Religious Education Supervisor.

Data were collected through a questionnaire, interview and material obtained from the department. The respondents consisted of eleven Religious Education Supervisors who are still in service, two ex-supervisors and three Principal Assistant Directors of Islamic Education Section (unit) who have served in the Sabah Education Department.

From the analysis of the documents and interviews conducted, it was found that Supervision began with the establishment of the Islamic Education Unit in the Sabah Education Department on the 1st January 1978. It operated under the control of central office, first under the Language Unit, then under the Training and Curriculum Section. Beginning 1990, the administration and supervision of Religious (Islamic) Education is managed by a new unit, the Islamic Education Section which was established in Sabah Education Department. The position of Religious Education Supervisor in Provincial (local) Education Offices was only established in the eighties, between 1981 to 1988.

From the functional point of view, the Religious Education Supervisor, who is now with the Islamic and Moral Education Management Sector (SPPIM), functions more as the Religious Education Administrator, responsible for the supervision of the implementation of Islamic Education. He also acts as the Inspector (Nazir). When clinical supervision is done, it is usually based on the lesson plans formulated using instructional objectives set by SPPIM.

In conclusion, the Religious Education Supervisor functions were as the Administrator of Islamic Education, and whatever instructional supervision done, is to fulfill the function of the Inspectorate.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur ke hadrat Allah Subhanahuwataala, di atas limpah kurnia dan taufiknya, Kertas Projek ini berjaya disiapkan untuk memenuhi syarat memperoleh Sarjana Pendidikan.

Penulis ingin merakamkan ucapan setinggi penghargaan dan jutaan terima kasih kepada Prof. Rahimah Haji Ahmad kerana dorongan, tunjuk ajar dan bimbingan serta cadangan yang diberikan sepanjang kursus pengajian dan penulisan Kertas Projek ini. Minat, kesabaran dan dedikasinya amat dihargai.

Penulis juga merakamkan ucapan terima kasih kepada pihak Kementerian Pendidikan khususnya Bahagian Biasiswa dan Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan (EPRD) kerana menawarkan biasiswa dan kebenaran untuk mengikuti kursus Sarjana Pendidikan.

Dalam kesempatan ini juga, Penulis mengucapkan penghargaan kepada semua penyelia Pendidikan Agama yang telah terlibat dalam membantu Penulis dalam kajian ini.

Akhir sekali, Penulis ingin melahirkan rasa terima kasih dan penghargaan yang teristimewa kepada isteri tersayang "Umie" Halimah binti Baba dan anak-anak (Abang Amir, Kak Nur, Nur 'Afifah dan Balqis Nabilah) yang berkorban dan sentiasa memberikan sokongan dan dorongan di dalam menyiapkan Kertas Projek ini.

Untuk almarhum Ayah dan Ibu, semoga Allah S.W.T. mencucuri rahmat ke atas kedua-duanya yang telah mendidik diri ini menghargai dunia pendidikan.

KANDUNGAN

	Mukasurat
PENGAKUAN KEASLIAN	
ABSTRAK	i
ABSTRACT	ii
PENGHARGAAN	iii
SENARAI KANDUNGAN	iv-v
SENARAI JADUAL DAN RAJAH	vi

1. PENGENALAN

1.1. Pendahuluan	1
1.2. Penyeliaan Pendidikan Agama	5
1.3. Fungsi Bahagian JAPPIM	7
1.4. Pendidikana Di Sabah Satu Tinjauan Ringkas	9
1.4.1. Latarbelakang Sejarah Negeri Sabah	9
1.4.2. Latarbelakang Pendidikan Di Negeri Sabah	11
1.4.3. Sejarah Pendidikan Islam Di Sabah	17
1.4.4. Sejarah Ringkas Penubuhan Bahagian Pendidikan Islam	24
1.4.5. Fungsi-Fungsi Unit Agama & Dakwah (1983)	24
1.5. Rasional Kajian	26
1.6. Pernyataan Masalah	27
1.7. Soalan Kajian	27
1.8. Kepentingan Kajian	28
1.9. Batasan Kajian	28

2. TINJAUAN LITERATUR

2.1. Pendahuluan	29
2.2. Definisi Dan Skop Penyeliaan	30
2.3. Fungsi Penyeliaan	33
2.4. Model-Model Penyeliaan	40
2.5. Kajian Penyeliaan Di Malaysia	41

3. METODOLOGI KAJIAN

3.1. Pendahuluan	43
3.2. Peristilahan	46

4. DAPATAN

4.1. Pendahuluan	48
4.2. Sejarah Penyeliaan Pendidikan Agama Di JPN Sabah	48
4.3. Kaedah Kutipan Maklumat	48
4.4. Dapatan	50

4.5.	Latarbelakang Demografi	50
	4.5.1. Jantina	50
	4.5.2. Umur	50
	4.5.3. Tempoh Khidmat	51
	4.5.4. Kelulusan Akademik	51
	4.5.5. Jawatan Sebelum Penyelia	51
	4.5.6. Pengalaman Hadir Kursus	51
	4.5.7. Peranan Penyelia	52
	4.5.8. Senarai Tugas/Fungsi Penyelia	53
	4.5.9. Sejarah Kewujudan Penyelia Pendidikan Agama	55
4.6.	Amalan Penyeliaan	58
	4.6.1. Peranan Utama Penyelia	58
	4.6.2. Kekerapan Menjalankan Penyeliaan	58
	4.6.3. Tugas Yang Dilakukan Sekiranya Tidak Menjalankan Penyeliaan	58
	4.6.4. Tujuan Penyeliaa Ke Sekolah	59
	4.6.5. Memberi Makluman Sebelum Menjalankan Penyeliaan	59
	4.6.6. Penentuan Objektif Penyeliaan	60
	4.6.7. Membuat Catatan Semasa Menyelia	60
	4.6.8. Perkara Yang Diperhatikan Semasa Menyelia	60
	4.6.9. Perbincangan Selepas Penyeliaan	60
	4.6.10. Adakah Dapat Memberikan Tumpuan Sebagai Penyelia	61
	4.6.11. Apakah Masalah Atau Kekangan Yang Dihadapi Semasa Menjalankan Penyeliaan	61
5.	**KESIMPULAN**	
5.1.	Pendahuluan	64
5.2.	Definisi Dan Skop Penyeliaan	64
5.3.	Fungsi Penyelia Pendidikan Agama	65
5.4.	Sejarah Kewujudan Penyelia Pendidikan Agama Di Bahagian	66
5.5.	Amalan Penyeliaan	66
5.6.	Cadangan Untuk Kemajuan Penyeliaan Pendidikan Agama	68
5.7.	Cadangan Kajian Akan Datang	70
	PENUTUP	70
	SENARAI RUJUKAN	71-73

LAMPIRAN A - *Surat Pengkaji Kepada Semua Penyelia,*
- *Kutipan Maklumat Dan Soal Selidik*

LAMPIRAN B - *Carta Organisasi SPPIM,*
- *Peta Sabah dan PetaLabuan*

LAMPIRAN C - *Senarai Tugas Penyelia Pendidikan Agama Bahagian*

LAMPIRAN D - *Surat Pengesahan Daripada Fakulti Pendidikan UM*

SENARAI JADUAL DAN RAJAH

NO. JADUAL	TAJUK	Mukasurat
Jadual 01	Jumlah Guru Pendidikan Islam Pada Tahun 1994	26
Jadual 4.1	Kumpulan Umur Penyelia	50
Jadual 4.2	Tempoh Khidmat	51
Jadual 4.3	Tugas Yang Dijalankan Semasa Tidak Menyelia	59

NO. RAJAH		
Rajah 2.1	Taksomoni Peranan Penyelia	37
Rajah 4.1	Penyeliaan Dalam Pendidikan	63